

НЕРСН

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

Г. V.

1884



Наида Черниковљева.
(Види опис на страни 194.)

НАИДА ЧЕРНИКОВЉЕВА.

(Види слику на насловној страни)

На измаку прошлога столећа живео је у малој руској паланци Никитину један честит царинар по имену Черников. То је био миран човек, са малим задовољањем, који је своју званичну дужност најсавесније вршио; цела га је околина радо имала и звала га је својим поштенним царинаром. Он је био срећан. Уживао је у својој ваљаној жени у својој слаткој малој ћерци, Наиди.

„Ала смо ти ми, жено, баш сретни!“ — рече он једаред, „не трпимо никакве оскудице, здрави смо и задовољни, нико нас не мрзи, а наша мала Наида, то нам је круна среће наше.“

Тако је Черников говорио више пута. Али срећа уме да буде и неверна, нико незна у што се наједаред обрнути може. Шта нас пута задесе јади онда, кад им се понајмање надамо. Тако је било и са Черниковом.

Досели се у Никитин неки на гласу трговац, који се обогатио увозећи кришом робу из страних земаља и подмићујући царинарске чиновнике, да не би морао царину на увоз плаћати. Он је хтео и у Никитину тако да ради, па је салетао Черникова да и он за добар новац зажмури или бар кроз прсте гледи. Али Черникову је званична дужност била светиња он се не даде навести већ строго одби сва обећања и понуде лукавог трговца.

На то се овај ражљути и науми да му се освети. Напише писмо које пошље у царев дворич, а којим налаже и обеди Черникова, да је овај ту и ту рђаво говорио о

царици шта више и о његовом министру Потемкину. На завршетку писма додао је своју примедбу, да би овако опасном човеку требало рогове узбити, јер ко зна какве планове тај човек има, и т. д.

То писмо дође у руке царичином првом министру Потемкину и овај изради у царице заповест да се кукавни Черников пошаље у Сибирију. Једнога дана седео је Черников код своје куће у мирном разговору са једним пријатељем својим, — кад наједаред грунуше војници у собу, и рекоше шта је царица заповедила. Черников се пренеразио од чуда, седео је блед на столици, није могао ни речи проговорити, а његова жена удари у врисак, исто и мала Наида, која грчевито стискаше руке и ноге матере своје.

И војници су били ганути овим призором, али њихова је дужност била да несретнога оца уапсе.

„Умири се, драга жено,“ — говораше Черников — „умири се, молим те, ово мора да је неки неспоразум, — јер ја те уверавам да ништа ни сам скривио.“ — Већ су требали војници да га поведу, али се и жена и дете тако силно ухватише за њега, да војници не имађаху куда, већ и њих двоје одведоше у затвор са родитељем њиховим.

Ту су они целу ноћ премишљали, да ли би се сетили какве кривице, која би им оваку строгост растумачила. И тада се Черников сети онога лукавог трговца, који је само хтео да га на зло наведе, — али то је било само искушење, које је он таки с места одбио. Се-

ти се и тога, како му је тај трговац у жестини својој попретио: „Ви ћете се горко кајати, што сте моју понуду тако холо одбили!“

Черников буде изведен пред судију, који му очита пресуду, да се за 24 сата мора спремити на пут у Сибирију. Он се мушком сталношћу предао својој судбини; а у грудима тешило га је уверење да ником ништа није скривио.

И тако са чистом савешћу седе он други дан на саоница а с њиме и жена му и Наида а за њима јахаше војник пратилац. Сви познаници тужили су за њим, али нико није смео да своју тугу покаже. Путујући дуго и дуго, дођоше они у Тоболск, главни град Сибирије.

Мора бити да је когод написао добру реч куд треба, на што је губернатор у Тоболску био доста благ и милостив према невину Черникову. Он доби за пребивање колибу у близини ове вароши, а уз њу повећи простор земље; допуштено му би да купи не само што му је за живот преко потребно, него и друго што, да не буде скучен и патан као други заточеници.

Пустили су га кроз неколико дана да се одмори и да свој мален газдалук удеси, па су му определили каква се зарада и удес од њега зактева. Што буде на своме земљишту зарадио, то да је његово, али ван тога мора ће свакога месеца држави дати 36 кожа од зердава, 10 кожа од јермелинске ласице и 6 кожа лисичији.

С вечера долазили су обично по неколико заточеника к Черникову на посело; међу овима био је и један млад човек по имену Лупонски, којег је Черников врло

заvoleо. Овај му је најчешће долазио, па је с њиме и у лов ишао а напоследку су га сматрали као да им је својта или рођак.

Пуних 10 година живео је Черников у Сибирији са својом породицом; ту му је бивало од дана на дан све боље, ал он је ипак тежио да се врати завичају своме, већ и за то што је осећао да му је снага тргла натраг, и да му је све теже радити.

Наида је била сад већ велика и красна девојка. Њој се није омакло како отац њен за кућом уздише и зато се у њој заче нека мисао, која ју једнако пратила. Она се одлучи да оде цару Александру, па да испроси у њега милост за свога оца.

Кад је синило пролеће она се даде на пут у Петроград. Путувала је дању и ноћу, по ветру, дажди и свакој непогоди, није се освртала ни на које тешкоће. После 11 недеља стигне она у Петроград, а то је неких 100 миља далеко од Тоболска.

Ту сврне у неку гестионицу и повери гостионичару шта јој је намера и зашто је дошла. Гостионичар ју је храбрио и тешио, па је саветовао да се пре свега пријави кнегињи Трубецкој, која је на гласу са своје доброте и милоште према сваком страдалнику. Она то послуша и таки други дан оде тој кнегињи, исприча јој судбину својих родитеља и исповеди јој своју топлу жељу. „Смилујте се, светла кнегињо,“ говораше она, „не одбите ме јадну и невољну. Заузмите се за мога оца, говорите цару о њему, та ја сам чула да је наш цар тако благ и милостив. Он ће за цело невиног човека ослобо-

дити. А верујте, кнегињо, мој је отац невин и на правди страда.“

Кнегиња јој обећа да ће учинити све што се год може. Она оде саветнику Козодављеву, који је био члан онога одбора, што га је цар поставио да прегледа старе парнице. Козодављев потражи у архиви списе о Черникову и не нађе ништа друго само пресуду, којом се пише у Сибирију и писмо онога бездушнога трговца, којим је потказао измишљотине, да науди Черникову. Наида је више пута слушала од свога оца, како се жалио на тога трговца, и она разјасни Козодављеву целу ствар. Одбор пошаље свој извештај цару, којег је ганула така детињска љубав и пожртвовање, па варада да се Наида доведе пред њега.

Онда цар рече кнегињи Трубецковој: „Ја још досад не видех женску главу, којој из очију така безазленост сија, из чијих речи истина тако мило и природно звучи, — као што данас виђех то на вашој Наиди.“

Други дан села је Наида на

царева колеса а понела је цареву заповест да јој се у сваком месту препрега мења, како би што пре стигла у Сибирију. Осим тога био је у тој заповести налог губернатору Тоболском да Черникова таки одпусти, — да му изда 4000 рубаља на дар, и да га пошаље у Петроград.

Сад је Наида путовала само четир недеље дана и стиже к родитељима својим као анђеол спаситељ. — Брзо се цела породица опремила на пут на повратак и сретно дође у Петроград.

Цар је пустио преда се целу породицу и замолио је Черникова да му исприча од почетка своје страданије. Тога истог дана постао је Черников главним царинаром у Дњепарској околини.

Онога бездушног трговца тражили су да буде кажњен, ал он беше умр'о пре неколико година.

Тако је невиност одржала победу. Ал да не заборавим нешто најлепше: било је и сватова. Наида се венчала са Лупонским и дуго су поживели сретно и задовољно.

ДЕТЕ И ЛЕПТИР.

Лети мали лептирић
Носио га тих ветрић,
То је било баш е пролећа
У баштици пуној цвећа.

Љубичица плава
Тек се расцветала
Лептирић је летио
Себи ј' хране тражио.

По стазици скакутало
Једно дете мало,
Скакутало ј' по баштици
И цвеће је брало.

Кад је хтело да узбере
Љубичицу плаву,

Њему слети лептирић
Управо на главу.

Уплашено дете стало
Лептиру се насмејало,
Па га одмах уватило
И мајци га показало.

Да га пусти у слободи
Рече мајка детету
Слобода се сваком мили
Па нек лети по свету.

Дете ј' мајку послушало
И лептиру слободу је дало
Па се после радовале
Што је мајку послушало.

Ђока Брашован.

ЦИМБРИ И ТЕВТОНЦИ.

Што су Римљани свршили рат с Југуртом, краљем од Нумидије, ал ево загрози са севере Италији већа опасност, која је свима страха улила.

Тај страх задали су Римљанима Цимбри и Тевтонци, који су с женама и децом и небројеним четама пошли са севера доле, да под благим јужним небом нову домовину траже. Порекла су били германског, били су храбри и одважни, у бој су јурили као слепи, те им нико није могао одолети.

Већ су доста земаља прошли и све народе без по муке савладали, па потукли чак и више римских војсковођа с великим војскама, који су Галију с ове стране Алпа имали да бране. Сад су били на граници Италије с војском од три стотине хиљада бораца и још већим бројем жена и деце.

У такој нужди и невољи потраже Римљани ваљаног војсковођу и сви су били упрли погледе на Каја Марија, који је још у рату с Југуртом стекао сјајне ловор-венце.

Марије пође непријатељима на сусрет, на реци Родану удари табор, снабде га свиме да га не би невоља натерала, да се пре времена с непријатељима побије. Ови се сад разделе на два дела: Цимбри се крену на исток да кроз Норикум у Италију дођу, а Тевтонци са Амбронима крену се дуж мора кроз Лигурију.

Марије пошље на Цимбре Лутација Катула, а Тевтонце науми да сам дочека. Кад се ови Римљанима појавили, било их је грдна множина, страх је било и погледати их, а камо ли у жасну њихову вику слушати. Одмах позову Марија да се с њима побије; али овај не даде својим војницима да иду у бој него их је хтео најпре да

навикне на тај ужасан призор и на вику непријатељску, да би и једно и друго без страха издржати могли, а и да се упознају са кретањем и оружјем непријатељским. Не само да се тиме умалио страх, који је с почетка римску војску обузео био, него су их претње и хвастања непријатељска охрабрили и срца им се распламтила још више, кад су ови свуд унаоколо пустошили и утврђења с подсмехом нападали.

Војницима то већ досади па се стану на вођу тужити: „да их за кукавице држи, те им као женама не даје да иду у бој. Па на што их је толико вежбао. Боље би било да се боре с непријатељем па ма и несретно као Карбо и Цепијо, него ли беспослено дуже посматрати како непријатељ свуд унаоколо пустоши.“ Такове речи слушао је Марије са задовољством и гледао је да своје људе увери, да им је потпуно поверење поклонио, и да га само изреке богова задржавају, које ће му означити и згодно време и место за победу.

Кад су непријатељи узалуд јуришали на табор, новуку се натраг и крену се даље поред римског табора. Тек се сад могло видети колико их има, јер је шест дана непрестано трајао тај пролаз. Кад су били близу бедема, стану Римљанима подругљиво викати: „Имате-ли шта женама и домаћима да поручите, јер скоро ћемо к њима доћи.“ Марије их је пратио с највећом опрезношћу, јер је увек на zgodним местима ударао табор и исти шанчевима утврђивао. Тако дођу до Акве Секстије на подножју Алпа. Овде одреди Марије да се с непријатељима побије, и изабере за табор место које је до душе било доста чврсто, али

није било довољно водом снабдевано, те да би због овог недостатка своје војнике већма распламтио. Кад се ови тужили да немају воде, покаже им прстом реку поред непријатељског табора и рече: „Тамо има воде, онде је можете за крв купити.“ Сад је тек војска била нестриљива и једва је чекала да се бори.

Марије је војску нешто мало умирио, јер се најпре морао табор утврдити. Међутим су трчале слуге, који своју стоку нису могли напојити, сикирама и мачевима наоружани на реку да задобију воде. Тако се загодене тамо бој најпре међу неколицином; али кад се с обе стране све више и више скупљало, и непријатељи у гомили дошли, није се више могло војнике задржати. С непријатељске стране дошла је најпре најратоборнија чета, која је већ пре под Манлијем и Ценијем Римљане потукла, а то су Амброни, којих је било тридесет хиљада. Ишли су у убојном реду, оружјем су лупали и по кад-кад своје име узвикивали. Њима на сукоб пођу Лигурци, те и они дигну вику и како су једни друге хтели да надвичу, то су све више храбрости и духа добијали.

Чим су Амброни преко реке прешли, нису им Лигурци ни времена дали да се уреде него их у највећем трку нападну и ту се побију. Римљани се одмах појуре у помоћ Лигурцима, појуре с висова на варваре и многе на обали посеку те није умакао ни један од оних, који су преко реке прешли, а остале су гонили до табора и до кола. Али овде их дочекају жене с мачевима и сикирама и ужасно вичући секле су и бегунце и непријатеље, поме-

шале се посред бораца, отимале голим рукама Римљанима штитове, давале се смртно ранити и на комађе сећи, ал ипак духом клонуле нису. Тек кад је ноћ наступила, врате се Римљани натраг, али нису провели ноћ као досад после добивеног боја, у слави, весељу и мирном сну, него у страху и зебњи, јер табор њихов није био утврђен, а варвара је још много било, а и они Амброни, који су били умакли, стану тужити и викати, што је међу бреговима још јаче одјекивало. Ужасна лупа чула се по долине, те баци у бригу и зебњу чак и Марија, да се откуд не заметне ноћу ужасан бој. Али се непријатељи не појаве ни те ноћи ни идућег дана, јер се за цело то време спремали и уређивали, Марије пошље Клаудија Марцела са 3000 људи, да заузме шумовите висове, који су над главама непријатеља лежали, да би за време битке у добри час из заседе изашли и непријатеље с леђа напали. Осталу војску, која се међутим опоравила, стави зором идућег дана пред табором у убојни ред, а коњицу пошље напред у долину.

Чим су их Тевтонци спазили, нису ни чекали да се Римљани у долину сиђу, него у свом гњеву и огорчењу појуре на брег. Марије опомене на све стране своје војнике, да мирно на свом месту остану, да се цилитом и не служе, но да чекају док им непријатељи не дођу сасвим близу, те онда нека тргну мачеве и које мачем које штитом непријатеље сузбијају, јер на стрмом и кљизавом земљишту неће ови довољно отпора дати моћи, па ни у убојном реду остати.

(Свршиће се.)

НАША ШЕТЊА.



Едног лепог пролетњег дана изишо сам са неколико моји другова из вароши и упутисмо се у шумицу. Путем смо се разговарали о разним стварима и слушали смо песме разни тичица које по гранама скакутаху и певаху увесељавајући се красотом природе.

Њиве покривене зеленим житом а у њима погдекоја шева пева и као да би хтела да натпева све остале тиче. Ја својим друговима почнем причати живот шевин. У тај час излети једна шева и стаде на неки џбунић да је могосмо јасно видети. Ето видите ту тичу на том џбунићу, рекох ја, то вам је шева. Погледајте је добро, мало је већа од врапца; перје јој је мрко сиво са жутим пругама, ноге танке, глава као у врапца, кљун тавак и на врху мало кукаст. Она се леже почетком Априла па до свршетка Маја; гњездо гради на земљи и у гњезду бивају 5—6 тичића, који су испрва слени и голуждрави и после месец дана већ су полетарци. Шева нам користи тиме што купи разне бубе и црве, а кад дође јесен она се онда сели у топлије пределе а у пролеће враћа се опет овамо. Канорасте шеве остају и зими код нас.

Идући тако дођемо до једне мале шумице, по којој беху израсли мали џбунићи. Ту седосмо под један грм, а излети из њега једна мала тичица, много мања од врапца; одлети од нас на десетак корака и поче да пева. Гледамо је, — мала тича, мрко суре боје са црним пругама. А како се зове та тича? упита ме један мој друг. Та се тича зове: Царић, одговорим ја. Погледајте је како је лака и чила нико

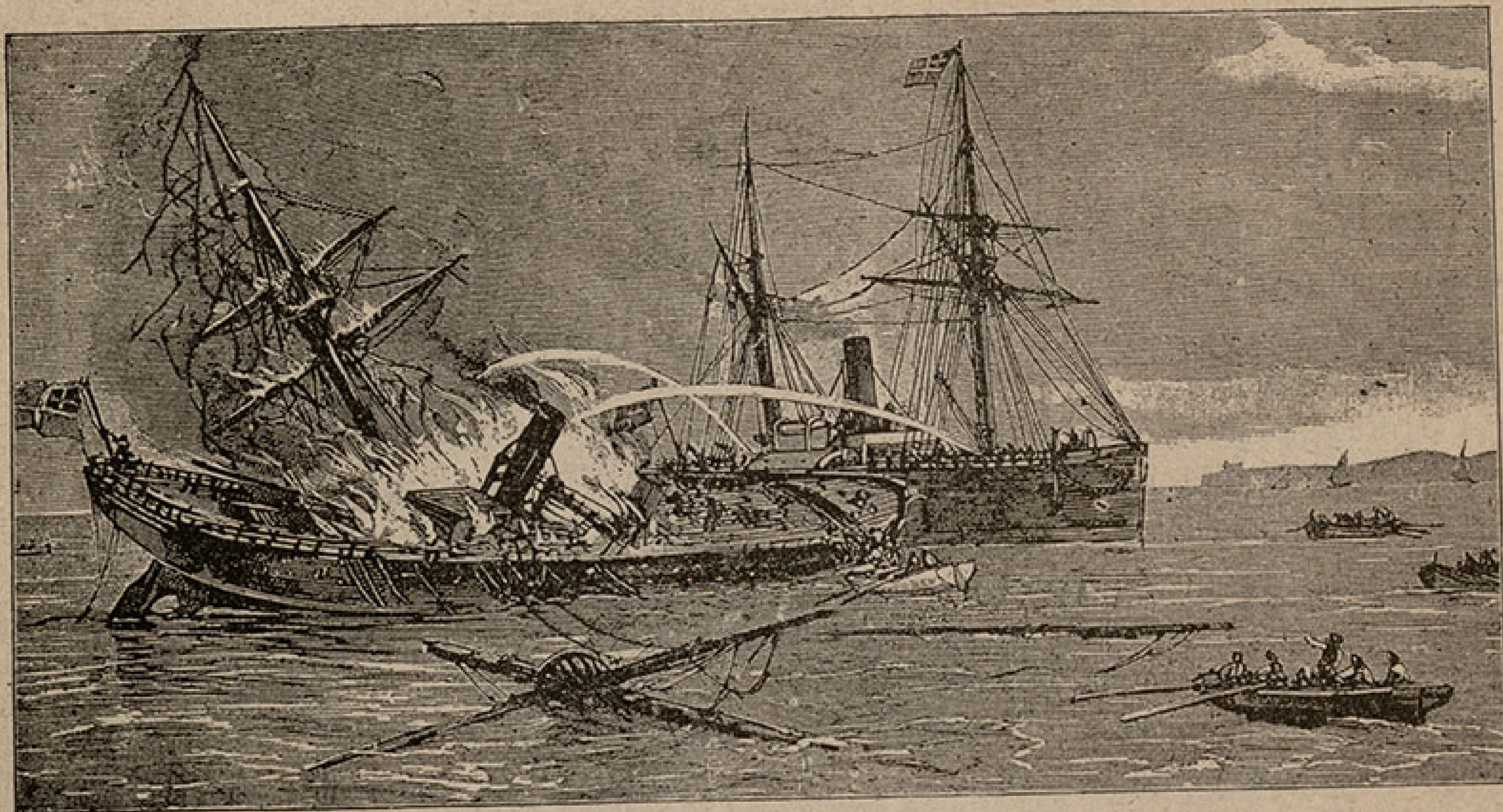
је није видио снуждену. А знате ли зашто се зове царић? Ево како се о томе прича: прича се да је једанпут био збор тича и да су хтели да бирају себи цара. Али нису се могли сложити јербо је свака тича хтела да она буде цар. Напоследку договоре се да она буде цар која највише горе узлети; такои би. Пошто све тиче приуше, а царић, знате какво је лукавство учинио? Он је помишљао да ће оро највише узлетити, па онако мален брзо скочи орлу на леђа и сакрије се у његовом перју, па кад све тиче од умора попадаше доле а орао остаде на висини, па кад и он поче да малаксава онда скочи царић са орлови леђа па још малко више узлети горе тако, да је он највише од свију узлетио у вис. То се лукавство његово дознало, те тако ипак орао постаде тичијим царем, а њега том приликом назваше царићем.

Царић је најситнија тича у умереном појасу земље, храни се разним бубама и црвићима; гњездо гради у џбуновима или у дупљама у дрвету и прави га мајсторски од блата, перја и сламчица; женка снесе 4—7 мали црвенкасти јаја из који прокљубе птичићи нако: 10—15 дана. Родитељи их ране и чувају с највећом брижљивошћу. И царић се зими повуче у топлије крајеве, тамо на југ. А с прољећа и опет се враћа да нас с песмом увесељава.

Према телу свом царић има доста дугачка крила па и опет слабо лети. Кљун му је танак и на врху сабијен.

Кад смо се вратили сунце поче да седа. У повратку смо виђали још много разни тича о којима ћу вам можда други пут што причати; а сад с богом!

Нико Б. Попадић.



ИЗГОРЕО ПАРОВРОД.

пређашња времена дешавало се много више несрећа на пароброду, него сад што бива. Сад је то, особито на Дунаву, велика реткост. И свако зна, да је сад куд камо сигурније путовати паробродом него ли железницама, о којима час по чујемо, да се већа или мања несрећа догодила (а много се још и претаји).

Па ипак се овога лета на Дунаву, близу Варне, догодио случај, који вам приказује горња слика. Пароброд је овај био својина неког приватног друштва румунског. Он је возио многу бурад са петролеумом, — а путника на тој лађи није било. Не зна се како је било да се близу буради нешто запалило, но то се није тако опазило, него тек онда кад је огањ и бурад захватио. И онда је силан пламен нагло букнуо. У близини десио се други већи пароброд, који је тако овоме у по-

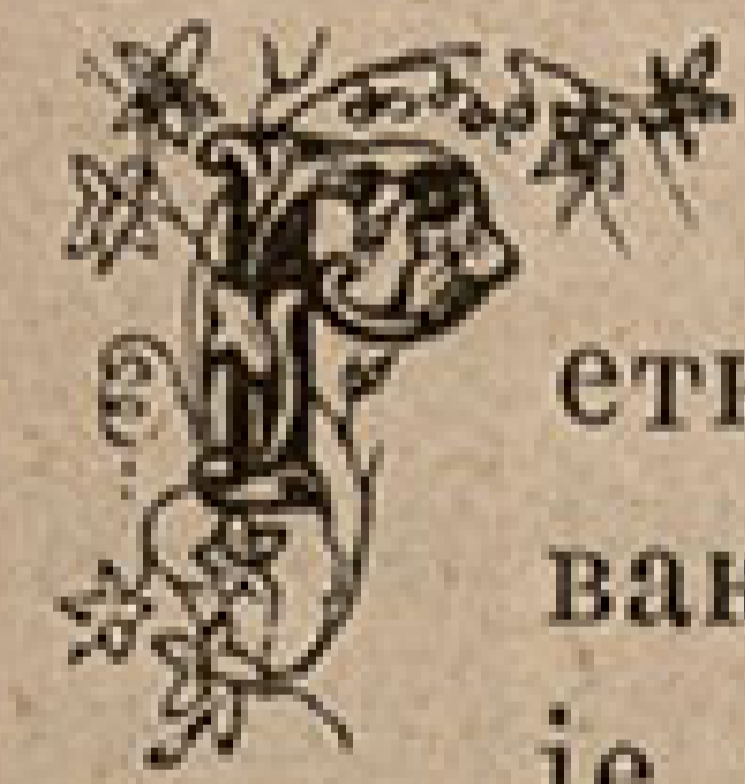
моћ притекао, људе који су на лађи били све је спасао, али самој лађи није било помоћи, она је изгорела и потонула је тек онда, кад је ватра до близу површине водине дошла.

Очевидци причају да је то ужасно-величанствен приказ, кад лађа на води гори.

Ко има да бира, хоће ли путовати лађом или железницом, ако му није журно, свако ће радије сести на лађу. Путнички пароброди не примају петролеј ни друге ствари, које се лако запалити и брзо разпламтити могу. Парни казани су сада тако усавршени (и на лађама и на локомотивима) да се од распрштања њихова немамо бојати. На широком Дунаву лађа са лађом неће се сукобити, нити ће ју која друга од остраг гурнути, а (што је на железници најопасније) лађа не иде по шинама, зато и не може са њих склизнути.



ДР. ЈОВАН СУБОТИЋ.



етке, али тим значајније су овакове светковине, као што ју је држала 10. јуна ове год. Матица Српска у Н. Саду.

Тога дана навршило се пуна педесет година, од како је један млад и за све што је лено и племенито одушевљен Србин, онда јоште ђак, али један од највреднијих и најдаровитијих ђака тадашњег младићара, узео перо у руке да окуша млађану снагу своју, на онда још тако запарложеном пољу српске књижевности.

То перо није била пушта играчка, да се младић њиме мало позабави, па да га брзо забаци. Тога се пера латила стална воља и благословена рука,

па је њиме чврсто, неуморно и дично радила пуних педесет година, — а ако бог да по жељи нашој, радиће њиме још много година.

То перо, тако меко и нежно, савлађивало је големе препреке, крчило је пута к оним умним висинама, на које ће се успети можда тек погомци наши, — т. ј. ако узимају ону марљивост и истрајност, коју имађаше извреник, чију вам слику горе приказујемо — а тај се извреник зове Др. Јован Суботић.

При посматрању дела ма кога јавног раденика треба на уму имати све околности и прилике какве су биле у доба његова рада и онда се тек може

проценити, колико је тај човек завредио. Наш задатак овде није да критички меримо вредност педесетогодишњег књиж. рада Јована Суботића, то ће чинити други на другоме месту, а у историји српске књижевности признање заслуга његових за цело неће бити мање од овога признања које му се сада одаје. Но да је Суботић велику празнину испунио, и то дично испунио у књижевности нашој, то се као необорива истина не да сакрити ни простом, најовлашнијем погледу.

Кад би се нешто могло срачунати (што се никад неће моћи), колико су дела његова постакла у народу воље на читање српских књига; колико је савременика Суботићевих у оно сушно доба већ на путу било да духовну храну тражи у туђој литератури (па да се полако од свога одпади), али нашавши лене хране из српскога времена, остадоше своји; кад би се могао срачунати број потоњих књижевника наших, којима су Суботић са још неколико таквих првака били први узор у првој младости њиховој и дела њихо-

ва први покретач тежња и полетарења њихова; кад би се могло срачунати (што се никад неће моћи:), колико је свести и поноса српскога црпљено и ширено из дела његових, каквим су осећајем одјекале српске груди само на ове две строфе једне песме његове:

Од оца ми остала
Лепа дара три:
Име Срба, мач и крв,
Што м' у срцу ври;
Од матере свети дар.
Српски језик и олтар,
Има сваки српски син,
Прави српски син.

Турчин има Цариград,
Француз Париз свој,
Мени све је, Србину,
Име, језик мој.
За то сваки нека мре,
Ко ми име, језик тре,
Вели српског оца син,
Прави српски син, — и т. д.

кад би се све то срачунати дало, из тога би се тек могао сплести најдостојнији венац, да га српски народ на Суботићеву главу мете.

(Свршиће се.)

ДВА ГРОБА.

Покривалом црним земља се обукла
А кроз облак месец провирује бледи
Па на село моје, где тишина влада
Где с' одмара свако радознано гледи
Заман гледи месец никог' видет' неће
Избила је поноћ на звонику веће.

Од мог сеоцета, недалеко ј' гробље
У њему је трава поникла зелена
Крстови су тужни, јера они знају
Да ко под њих легне, том мелема нема.
Све се растварало трулишту се дало
Па и једно чедо, чедо једно мало.

По стазама црним, те божије баште
Шеће црна сенка, јаднога изгледа
Те код унке стаде, те га сузом роси
У Б.

Час у унку малу, час у кретић гледа
То је јадна мајка —. А где ј' она стала
Ту је скоро чедо своје закопала.

Вељи јади душу сломили су мајци
Није могла стајат', већ је легла болна
А од свога чеда, да с' растане мајка
Није била рада, није била вољна.

Загрливши гробак уста на крст мете
Душу своју даде, коме је и лете.

Сад на место једног, два ћеш видет' гроба
У једноме гробу мајка сан почива
Поред овог други један гробак мали
Који чедо њено, јединче јој скрива
На гробов'ма тужним јоште ружа цвати
У којима леже: јединче и матери.

Иван Мартиновић.

ОТАЏБИНА.



отаџбино мајко мила
Место моје драго,
Ти си мени најмилије
Овог света благо.

Отаџбино мајко мила,
Место моје мило,
Ти си мени овог света
Најмилије крило.

Отаџбино мајко мила
Рају овог света,
У теби се моја душа
К'о у рају шета.

За тебе ћу радо живет',
Сваки јад поднети;
За тебе ћу ако треба
Радо и умрети.

В. В. Рашић.

МАЛЕ ПРИЧЕ ОД ВЕЛИКОГ ЗНАЧАЈА.

IV.



Колевка и мртвачки сандук.
Места за одмарање има много у животу — а ко међу њима не познаје два најзначајнија? Једно место стоји на уласку живота, а друго на изласку прага животног.

Изгледа, да им је обојима цел врло различита, шта више са свим противна, па ипак је једно од ових места другоме тако сродно и блиско.

Од дасака је отесана колевка, тако исто и мртвачки сандук. У шуми је једном стајало дрво, које је после оцечено и од њега су отесане даске. Веселе је простирало своје зелене гране, а већ тада је почивао уморни путник под њим.

Најзад је дрво пало под секириним ударцима, очупали су му кору, а у радионици су му из здравога стабла истесали даске.

Колевка, а можда уједно и мртвачки сандук, постали су од тог једног дрвета. Колевка и мртвачки сандук расли су дакле у том великом дрвету, на чијим су зеленим гранама птице певале и веселе пиле сребрну росу са свежег лисја.

Обоје их је пролеће оденуло лепом зеленом хаљином, а јесен их је

лишила те дивоте; лисје им је пожу-тело и падало са грана, као што пада и живот човечији. И у колевци и мртвачком сандуку почива човек. У обојима влада мир. Како безбрижно лежи одојче у колевци; не трпи никакву оскудицу. Чисто и непомућено је небо његовога живота. Па да ли је у мртвачком сандуку друкчије? И у њему спава човек И у њему не мори људе никаква неправда, никаква оскудица. Истина овде је друкчије спавање него оно у колевци, ово је гвоздено, хладно спавање без сна, али ипак сигурно и скровито чува онога, кој и отпочива.

У обојима не лежемо ми сами, него нас други положе. Јер ми смо немоћни, слаби били, када смо седели на крилу наше миле мајке. Од ње смо добили све што нам је нужно било, па и одмор. Када смо у мајчиним наручјама заспали, она нас је положила у колевку са љубазним осмејком.

Укочени, бледи и искрхани изгледамо, када умремо; други нас положе у сандук, јер смо ми немоћни. А суза има и на колевци и на гробу.

Ко не познаје сузе — радоснице, које сјаје у очима доброга оца и миле мајке, када погледе на колевку милог чеда свога. А ко не познаје сузе —

жалоснице, које се сјају у очима де-
тињим, кад испраћа до вечне куће сво-
га милог родитеља. Родитељи полагају
своју децу у колевку, а деца своје ро-
дитеље у мртвачки сандук; већином
тако бива, али суза има и онде и овде.

Колевка и мртвачки сандук — ксд
обојих се човек нада. Да, над се буди
у срцима родитељским, кад погледе ко-
левку одојчета свога. Са њиме мисле
да проживе лепо и поштено на овоме
свету. Али смрт више пута раскида

прерано ове лепе везе; само се ми
још надамо, да ће доћи време, где ће
се добро са добрим сајединити, где ће
нестати неправде, а сви поштени и
вредни људи живеће задовољни.

Колевко и мртвачки сандуче, увек
ће те ви човека одњихати! И ма да
има случајева, да сте некад близо, не-
кад далеко једно од другога, опет ми
обоје личите на колевку. Само што
је једно колевка земаљска, а друго ко-
левка вечна, небесна. . . . (Виркерт.)



АЗОРОВА ОСВЕТА.



зој мајсе! — Азој мајсе! —
Појецес ми моју луту!
Ти Азоје, уљо једна
Здлабио си вец и суту.

(Ој Азорче, безделниче,
Зар не чујеш, Мила плаче;
Не памтиш ли, ко ти ј' негда
Дав'о кости и колаче!)

Режи Азор, сукњу хита,
Пошто ј' била он не пита;
Не мари што Мила плаче,
Нит' се сећа на колаче.

И он има своје јаде,
Само казат' што не знаде;

У Н. Саду

Док је пређе самац био,
Био ј' и он Мили мио.

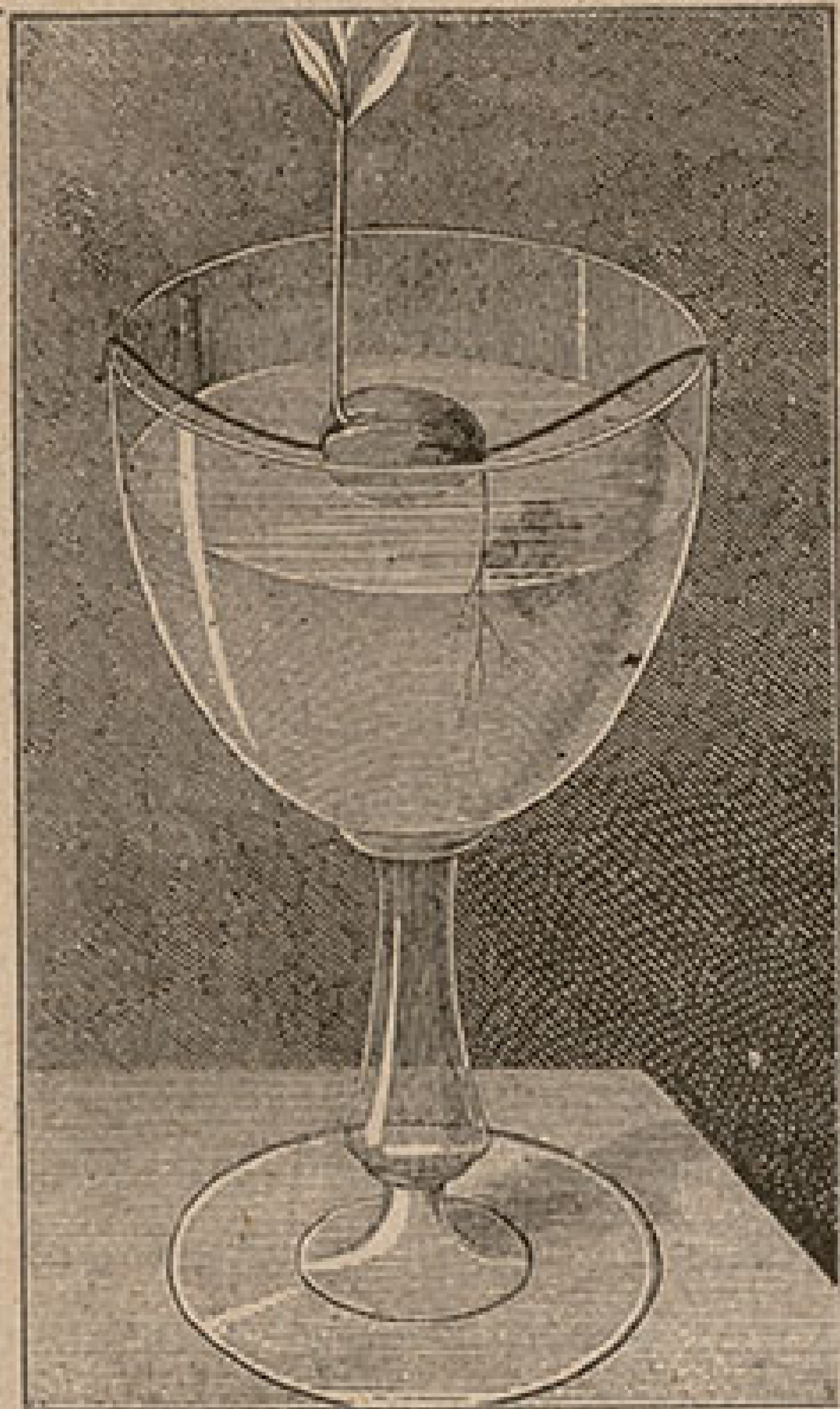
А сад Мила лутку има,
Неће с њиме да се игра,
За најмање отера га,
А за ништа презире га.

Лутку љуби, лутки даје
Све најлепше залобаје,
Лутка мора бити прва,
А Азору само мрва!

За то с' Азор тако жести
И мргоди од обести,
За то режи, за то прети, —
Злопамтило ј' на се свети.

М—ља.

ДА ТИ ИЗНИКНЕ РАСТ У ЧАШИ.



Узми један жир; продени кроз њега конач, па о томе концу обеси га у чаши, не баш пуној воде, али тако да жир само мало са дољом својом страном воду додирује. Неће много да потрајати а жир ће доле у воду да пусти жиле, а на горњој ће се страни расцветати, ту ће проклијати а из те клице порасте стабалце малог раста. То ће ти стабло преко лета коњићи, да ћеш га у јесен моћи пресадити у земљу. — Покушајте. Бар ћете сваки дан у малом моћи посматрати како се раст развија.

Разнолије

(*Јевреји.*) На целој свету има Јевреја од прилике 5 и по милиона. Половина их је у Европи и то већим делом у Русији, где их има један и по милиона. У аустро-угарској монархији има их око 900.000; у Пруској на 300.000; у осталој Немачкој близо 200.000, у Франкфурту на Мајни долази на 16 Хришћана један Јевреј; у Пруској на 78 Хришћана један. — У целој Саксонији нема их више од 2000, а ти су скоро сви само у главним варошима, у Липсци и у Држђанима. — Најмање Јевреја има у Шведској и у Норвешкој, где на 6.000 хришћанских становника долази један Јевреј. У Француској их има око 150.000, у Швајцарској око 35.000, у целој великој Енглеској неће их бити више од 60000.

(*Злотвори дечији на трпези.*) Много злотвора имају деца на трпези, и то су: мек леб, врело јело и пиће, со (ако се не меће врло мало), оцат и паприка,

вино, пиво и ракија, теј, кава, а уз то поменимо и дуван. То свако је зло и опако и не зна се које је од ког горе, и деца по свом кусу, не би ни једно такла у себе; ал тако оће очеви и мајке, па морају; а не би ни ови, кад би знали, да су то злотвори; ал многи то не знају већ држе, да добро чине њима и деци, па с тога и само с тога и сами то једу и пију и деци дају. Да то ни једно није пробитачно на њима зрелима може се сваки уверити, особито ко је слабији и болешљив.

Деци то јело и пиће тим већма науди што су млађа и слабија, и нема несретније мисли, него то давати деци што млађој, да би се из раније навикла на то. Што које дете раније почне то да једе и да пије, то буде слабије и кржавије и болешљивије и ни једно не буде дуга века, него боловањем додија себи и својима. Само она деца могу да буду потпуно здрава, која то ни једно не такну у себе.

у Ваљеву 2. 4. — Милош Завишић у Н. Саду, 2. 3. 4. — Милан В. Ђурђевић у Београду, 2. — Видосава Увалић у Кули 1. 2. 4. 5. — Зорка А. Поп-Рашићева у Неготину, све. — Ђурица Николић у Пожези, 2. — Десанка В. Константиновић у Панчеву, све. — Бранко А. Јовановић у Панчеву. — све.

Чика Јовина пошта

Зеленку у В. К. Ти ме молиш да штампам твоју песму и ако није најбоља, да имам обзира на то, што си ти тек почетник. Ја би то и учинио кад не би морао имати још више обзира на читаоце „Невена“, којима треба што зрелије духовне хране, а та се поретко налази у саставима почетника. У прочем смисао твоје песме није лош, само је невешто у стихове сложено.

Ад—ну. У место многог одговора ево ћу ти прибележити само три погрешке из твога састава. 1., Ти велиш: „Заиштем чашу воде, премда сам био здраво жедан“; а то је тако исто као да си казао: „Заиштем чашу воде макар да сам био жедан“. — 2., Ти пишеш: „Пут“ „Облак“, „Млеко“, „Коњ“, „Злато“ и т. д. са великим словима првим, — то није правилно. — 3. Написао си: „Већа деца свиру, а мања по тој свирки и гру“; — неваља, него: свирају, играју, и то по свирци, а не по „свирки“. — Осим тога има још много и много погрешака.

„Што чини добро друштво“. Почећемо скоро; можда већ у 14. броју.

— *ар — Р.* — Овај стих:

„Јунаци где су се први

Купали у својој крви“

мора врећати свачије уво. Зар ти то не онажаш и сам? — Песма се твоја завршује овако:

„Там' где ј' некад битка била,

Где с' некада крвца лила,

Тамо жуди срце моје,

Тамо све сад слободно је.“

Ако ти ту разумеш Косово-поље, онда си се здраво затрчао. Јер тамо ни налик да је све слободно, него, ако бог да, тек треба да се ослободи.

В. Пр. Критике не иду у програм нашега листа.

Новије књиге и листови

припослане уредништву на приказ.

Две студентске расправе. Од И. Руварца у Н. Саду, штампарија А. Пајевића 1884.

Живот и дела великог ђорђа Петровића Нарађорђа. II. књига. (Живот његових војвода и јунака) са 10 слика. Сабрао написао и издао К. Ненадовић. У Бечу штамп. А. Вернаја, 1884. Цена 2 фр. 80 п. или 5 динара и 50 пара.

Природне науке за народ и школу. Од Бернштајна Превео Бож. Савић. Свеска I. У Београду кр. срп. штампарија 1884 — Цена 1 динар или 50 новч.

Higijena ili odgajanje djese u prvo doba života. Издање француског хигијенског друштва. У Дубровнику, штампарија Флора. 1884.

„*Србинови Листићи.*“ Излази по потреби. Цена једном броју 5 новч. — Уређује и штампа Србин-Милош Грабовачки.

Шематизам источно-православне српске архидијецезе сремско карловачке. За год. 1884. Н. Сад, Штампарија А. Пајевића.

Летопис Матице Српске. Уређује А. Хаџић. Књига 138. У Н. Саду срп. штампарија др. Св. Милетића 1884. Цена 70 п.

Уз прело и село. Народне приповетке за старо и младо. Издање српске књиж. Браће М. Поповића у Н. Саду. 1884. Цена 20. п.

Садашњост. Недељни лист за просвету, привреду и забаву народу. Власник и уредник Паја Петровић. Штампарија Ј. Радака у Кикинди Год. цена 3 фор.

Пчела. Илустр. орган за српске пчеларе. Излази у Београду једанпут месечно. Издаје и уређује Драгут. Посниковић. Штампа се у кр. срп. држ. штампарији. Год. цена 2 фор.

Овај број шаљемо свима дојакошњим претплатницима, па и онима, од којих нам до овога часа још није претплата стигла, молећи их, да се пожуре са пошиљком нове претплате, како би им лист и даље непрекидно шиљати могли.

Пријатеље овога листа молимо, да „Невен“ препоруче свима онима, који га још немају, а могли би га држати за своју или туђу сиромашну децу.

Штампарија А. Пајевића,

Издавалац „Невена“ чика-Јовиног листа.

Цена је „Невену“ за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију, Црну Гору и за остале крајеве 10 динара или 5. фор у банкима на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године.

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду